

Impulsiviteit en medicatietrouw beïnvloeden effect van N-acetylcysteïne bij cannabisafhankelijkheid

A. NEVEN

Cannabisafhankelijkheid is een veelvoorkomend probleem. Naast psychosociale interventies zijn er nauwelijks medicamenteuze behandelingen voorhanden. Gray e.a. (2012) beschreven een positief effect van N-acetylcysteïne (NAC) bij cannabisafhankelijke jongeren. NAC heeft in hogere doseringen glutamaatmodulerende eigenschappen, hetgeen het effect bij verslaving kan verklaren. Dit middel kan in de praktijk *off-label* worden voorgeschreven aan patiënten met cannabisafhankelijkheid (Neven & Dumont 2015). Bentzley e.a. (2016) vroegen zich af of impulsiviteit en slechte medicatietrouw samenhangen met een verminderd effect van NAC bij cannabisafhankelijkheid.

Om deze hypothese te toetsen voerden zij een secundaire analyse uit op de gegevens van hun eerdere studie bij 115 adolescenten (15-21 jaar) met cannabisafhankelijkheid, vastgesteld volgens de DSM-IV (Gray e.a. 2012). Onder anderen patiënten met risicovolle medische en psychiatrische ziekten en andere verslavingen werden geëxcludeerd. De patiënten werden gerandomiseerd en kregen tweemaal daags 1200 mg NAC of placebo gedurende acht weken.

Alle deelnemers werden behandeld middels contingentie-management en kregen korte wekelijkse gesprekken. Er werden wekelijks urinecontroles (UC) verricht. Impulsiviteit werd vooraf vastgesteld met een zelfrapportagevragenlijst (*Barratt Impulsiveness Scale*), waarbij werd gedichotomiseerd op de mediaan. Medicatietrouw werd wekelijks bepaald door controle van de medicatiestrip. Medicatietrouw werd gedefinieerd als 100% NAC-inname. De mate van *craving* werd voor de studie vastgesteld met de *Marijuana Craving Questionnaire*. De gegevens werden geanalyseerd volgens het *intention-to-treat* principe, niet-ingeleverde UC's werden als positief beschouwd. De analyse betreffende medicatietrouw werd slechts bij 54 patiënten (met één of meer data hierover) verricht. De primaire uitkomstmaat was het aantal negatieve cannabis-UC's.

Vrouwen en blanke deelnemers behoorden vaker tot de groep met hoge impulsiviteit ($p = 0,024$ resp. $p = 0,034$). Patiënten met een lage impulsiviteit hadden minder last van *craving* aan het begin van de studie en gebruikten korter cannabis ($p = 0,024$ resp. $p = 0,037$). Ook hadden zij

vaker een negatieve UC, gecorrigeerd voor leeftijd, ras, mate van *craving* en aantal jaren cannabisgebruik (oddsratio 2,14; $p = 0,049$). NAC was effectiever bij patiënten met een lage impulsiviteit, hoewel dit niet significant was. In de placebogroep ($n = 23$) was medicatietrouw niet gerelateerd aan negatieve UC's. In de NAC-groep ($n = 31$) hield medicatietrouw wel verband met abstinentie (OR 4,49; $p = 0,022$). Patiënten met een hoge impulsiviteit en goede medicatietrouw hadden vaker een negatieve UC dan patiënten met hoge impulsiviteit en een slechte therapietrouw (OR 8,08; $p = 0,018$). Bij patiënten met een lage impulsiviteit maakte medicatietrouw geen verschil.

De auteurs concludeerden dat NAC, lage impulsiviteit en medicatietrouw geassocieerd zijn met een hogere mate van abstinentie bij cannabisafhankelijke adolescenten. Als nadeel van de studie noemen de onderzoekers zelf het relatief lage aantal deelnemers. Wel biedt deze studie meer inzicht in het maken van een keuze voor NAC bij de individuele patiënt. De auteurs suggereren dat het verbeteren van impulsiviteit en medicatietrouw kan leiden tot meer

LITERATUUR

- Bentzley JP, Tomko RL, Gray KM. Low pretreatment impulsivity and high medication adherence increase the odds of abstinence in a trial of N-acetylcysteine in adolescents with cannabis use disorder. *J Substance Abuse Treat* 2016; 63: 72-7.
- Gray KM, Carpenter MJ, Baker NL, DeSantis SM, Kryway E, Hartwell KJ, e.a. A double-blind randomized controlled trial of N-acetylcysteine in cannabis-dependent adolescents. *Am J Psych* 2012; 169: 805-12.
- Neven A, Dumont GJH. Acetylcysteïne bij cannabisafhankelijkheid. *Psyfar* 2015; 2: 35-7.

AUTEUR

ARJEN NEVEN, psychiater, Centrum Dubbele Problematiek, Palier, ParnassiaGroep, en lid Landelijke Expertise- en innovatiecentrum Dubbele Diagnose (LEDD).

CORRESPONDENTIEADRES

Arjen Neven, Mangostraat 5, 2552KS Den Haag.
E-mail: a.neven@palier.nl

Geen strijdige belangen meegedeeld.

ARTIKEL

abstinentie, maar deze hypothese zal moeten worden getoetst in nader onderzoek.

Omdat er slechts één gepubliceerd gerandomiseerd onderzoek voorhanden is naar de effectiviteit van NAC bij cannabisafhankelijkheid, zou ik terughoudend zijn met het voorschrijven hiervan, zeker omdat er nog geen onderzoek bekend is bij volwassenen met comorbide psychiatrische aandoeningen. Daar staat tegenover dat er geen ernstige bijwerkingen van NAC worden beschreven (Neven & Dumont 2015). Het gerefereerde artikel helpt om vooral terughoudendheid te betrachten bij patiënten met hoge impulsiviteit en lage medicatietrouw.